

**Avustralya Kararsız Karbon Politikaları Sonucu Ormansızlaştırma Faaliyetleri,
Queensland Büyük Mercan Kayalıkları ve Biyoçeşitlilik Tahribatları**

Ahmet Cangüzel Taner

Fizik Yüksek Mühendisi

Fizik Mühendisleri Odası FMO (canguzel.taner@gmail.com)

Kalkınmış ülkeler arasında önemli bir yeri olan Avustralya aynı zamanda zengin tabii kaynakları ve çok değerli doğal güzellikleri ile tanınmaktadır. Ancak, Avustralya yönetimlerinin küresel ısınma, global iklim değişiklikleri ve sürdürülebilir biyoçeşitlilik zenginliklerinin korunması hakkında kararlı insan sağlığı ve çevre güvenliği politikaları izlemesi de bir türlü mümkün olmamaktadır. Örneğin, Büyük Set Resifi (Great Barrier Reef) tahribatları ve Avustralya ormansızlaştırma çalışmaları tüm hızıyla sürmektedir. Yeryüzünün ısınması ve küresel iklim değişikliği mekanizmaları sorunları kaynaklı yüksek sıcaklık artışları nedeniyle Avustralya en çok zarar gören ülkeler içinde sayılmaktadır. Ayrıca, Avustralya çalılık yangınları (bushfires) sıkça ortaya çıkması ile birlikte büyük bir bölümü çöl olan ülkenin mevcut yeşil bitki örtüsü de haritadan silinmektedir. Diğer taraftan, yeşil bitki örtüsü ile kaplı Avustralya Doğu sahilleri çevre katliamları neticesi çölleşme problemleri ile karşı karşıya kalmaktadır. Avustralya Queensland Eyaleti boyunca her gün 1000 adet rugby sahası büyüklüğüne eşdeğer alanda, ne yazık ki, pervasızca ormansızlaştırma, ve ormandaki ağaçların kesilmesi faaliyetleri devam ettirilmesi yoluyla milli orman varlığının azaltılması bu yazıda incelenmektedir.

Ağaç katliamları, ormansızlaştırma ve tropik yağmur ormanlarının yasadışı yok edilmesi çalışmaları ekseriyetle yoksul ve az gelişmiş ülkelerde sürdürülmektedir. Kalkınmış zengin ülkeler genelinde ise ağaçlandırma, ağaç dikimi ve yeşillendirme faaliyetleri gözlenmektedir. Bununla beraber milli gelir düzeyi yüksek olan gelişmiş ülke Avustralya söz konusu yaygın fidan dikimi, yeşillendirme ve ağaçlandırma çalışmaları dışında tutulmaktadır. Büyük baş hayvanlara otlak sahaları açılması ve tarımsal alan kazanılması bağlamında yasadışı arazi ve toprak elde etme faaliyetleri sürdüren Asya ülkelerine paralel şekilde maalesef Avustralya doğusunda da bölgesel çevre katliamı ivmelenmektedir. İngiltere konulu **Dünya Yaban Hayatı Fonu (World Wide Fund - WWF) Hayırsever Organizasyonu**, ulusal ormansızlaştırma faaliyetlerinin hüküm sürdüğü mavi gezegenin en kötü 11 bölgesi arasında sayılan **Borneo** ve **Kongo Havzası (Congo Basin)** ile Avustralya'nın çok acı biçimde aynı sıralamaya dahil olduğunu bildirmektedir. Ülkenin Kuzey Doğusunda yer alan **Queensland Eyaleti**, Avustralya kıtasının en büyük orman katliamı ve ekolojik zararları yaşayan bölgesi sayılmaktadır. Tarıma elverişli arazilerin bulunduğu güneye kıyasla kuzeydeki ağaç kesimleri ve ağaçsız sahalar haline dönüşümü yoğun şekilde devam etmektedir. **Queensland Eyaleti** 1970'li yıllarından beri süregelen Avustralya ormansızlaştırma faaliyetlerinin yarısını temsil etmektedir. Halihazırda Avustralya Kuzey Doğu sahilleri boyunca buldozerlerin ormanları yok etmesi çalışmaları şimdilerde çok daha fazla dikkat çekmektedir. Örneğin, sadece 2015 - 2016 yıllarında çok eski zamana ait bitki örtüsü ve tabii florası dahil olmak üzere 395000 hektar ormanlık arazinin haritadan silinmesi gerçekleştirilmiştir. Günlük ortadan kaldırılan ormanlık alan 1000 adet **rugby sporu sahası** yüzölçümüne eşdeğer gelmektedir. **Rugby spor sahası** uzunluğu 100 metre genişliği ise 70 metre olan bir alanı kaplamaktadır. Avustralya **Queensland** orman sahası ortadan kaldırılması çalışmaları mavi gezegenin oksijen kaynağı Brezilya Amazon yağmur ormanları

bertaraf edilmesi faaliyetlerine kıyasla bile maalesef iki kat daha fazla hızla sürdürülmektedir.

Avustralya **Queensland Eyaleti** kıyıları boyunca, ne yazık ki, Afrika Kongo ormansızlaştırma faaliyetleri benzeri bölgesel ağaç katliamları hüküm sürmektedir.

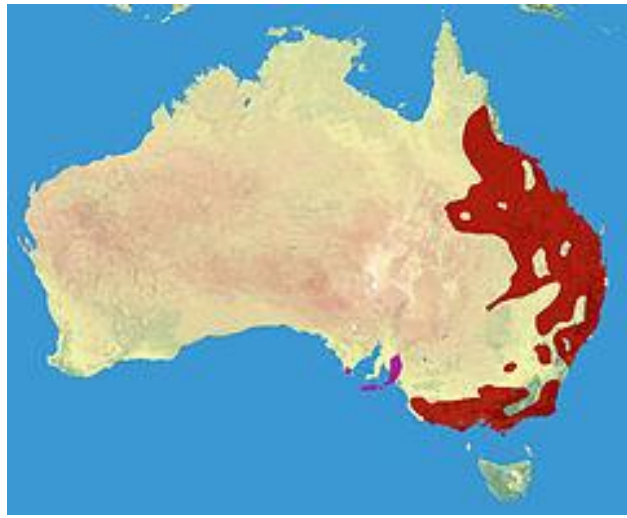

Kaynak: The Economist Dergisi

İngiliz sömürgeciler kıtaya geldiğinden beri Avustralya doğal ağaçlar ve yerli orman sahalarının yaklaşık yarısı kaybolmuştur. Aynı zamanda Avustralya yerli orman bitki örtüsü ve tabii ağaçlarının büyük bir bölümü de dejenerasyona uğramıştır. Çok sayıda Eyalet Meclisi 2000'li yılların başlarında Avustralya ormansızlaştırma faaliyetleri, ağaç traşlama ve kesme çalışmaları durdurulması yönünde yasa tasarıları kabul etmiştir. Ancak, son on yıldan beri söz konusu Avustralya orman yasaları rafa kaldırılmaktadır. Avustralya muhafazakâr partileri tarafından 2013 yılında yapılan orman yasa düzenlemesi neticesi **Queensland Eyaleti** orman kesim faaliyetleri ve ormanlık sahalardan tarımsal araziler açılması çalışmaları iki kat artmıştır. Söz konusu yenilenen orman kanunu uyarınca Avustralyalı çiftçiler, ince ağaçlar kesimlerini %75 oranına kadar izin almadan gerçekleştirmektedir. Komşu **New South Wales Eyaleti**'nde de benzer orman kanunu düzenlemesi yürürlüğe girmiştir. Muhafazakârlar ise ülkede çok güçlü konumda olan Avustralya tarım sektörü lobilerini suçlamaktadır. Ulusal tarım arazileri kazanılması faaliyetlerini kontrol altında tutan Avustralyalı ziraat lobileri aksi takdirde gıda fiyatları ve tarım işçileri maliyetlerinin yükseleceğini ileri sürmektedir. Avustralyalı aile çiftçileri ise ağaç engellemeleri nedeniyle tarımsal arazi verimliliği ile kapasitesini artıracak büyük zirai araçları, dev tarım aletleri ve modern makineleri kullanamadıkları için yakınmaktadır. Boş bırakılan arazilerin ise biber ekilen alanlara kıyasla muhtemelen beş kat daha değerli olduğu görüşü savunulmaktadır. **New South Wales Eyaleti**'nde yasadışı tarım arazisi açılması faaliyetlerini kontrol eden çevre görevlisi 2014 yılında bir toprak sahibi tarafından öldürülmüştür. Eyalet otoriteleri, bölge genelinde en az 300 adet kanun dışı zirai alan kazanılması çalışması ve ormansızlaştırma faaliyeti vakası tespit edildiğini bildirmektedir. Bununla beraber Avustralya ormanlarının yok edilmesi

nedeni ortaya çıkan ağaçsız arazilerde toprak erozyonları oluşumu ve toprakların tuzlanmasının artması yoluyla çiftçiler büyük zararlar görmektedir. Ulusal yeşil bitki örtüsünün ortadan kalkması ile birlikte atmosfere yoğun karbondioksit emisyonları salınmaktadır. Çevreye karbon ve karbondioksit salımları artışları da global ısınma mekanizmalarını tetikleyerek bölgesel yağmur yağışlarını azaltmaktadır. **Queensland Eyaleti** ağaçlık alanlarının bertaraf edilmesi neticesi sadece 2015 - 2016 yıllarında ormanlarda yaşayan yaklaşık 45 milyon hayvanın telef olduğu da hesaplanmaktadır.

Avustralya orman hayvanlarının yaşam alanlarının kaybolması sonucu **koala** gibi çok sayıda orman hayvan türü nesilleri tükenmesi tehlikesi de belirlemektedir. Avustralya ormanlarına özgü otçul ve ağaçlarda yaşayan keseli memeli vahşi hayvan çeşidi olan **koala** ile Avustralya eyaletleri orman yaşam sahaları aşağıdaki resim ve haritada gösterilmektedir.

Öte yandan, Avustralya çok büyük ulusal turizm gelir kaynağı aynı zamanda **Birleşmiş Milletler BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation – UNESCO)** tarafından **Dünya Mirası Sit Alanı (World Heritage Site)** ilan edilen **Büyük Mercan Resifi (Great Barrier Reef)**, küresel ısınma ve global iklim değişikliği mekanizmaları problemleri sebebiyle yok olma riski ile yüz yüze gelmektedir. Hüküm süren iklimsel değişimler, bölgede okyanusa akan ekstra çözeltiler ve tortular yoluyla mercanların fotosentez yapması yöntemi önlenerek besin zincirlerine zarar verilmektedir. Avustralya Federal Hükümeti tarafından yeşil, doğa dostu ve çevreci proje yatırımları doğrultusunda fidan dikimleri çalışmaları, iklim değişikliği mücadeleleri ve yaban hayatın korunması faaliyetleri için harcanan milyarlarca dolara rağmen müsamaha gösteren ulusal ormancılık yasal düzenlemeleri uygulamaları ise son derece tuhaf ve garip karşılanmaktadır.

Queensland Eyaleti azınlık İşçi Partisi Hükümeti, ormansızlaştırma girişimleri kanalıyla tarımsal arazi açılması faaliyetlerine sıkı denetim getiren yasa tasarısını 2016 yılında tekrar gündeme getirmiştir. Ancak, bahse konu ormanlık sahaların kontrolü ve korunması yasal düzenleme önergesi eyalet meclisinde kıl payı farkla kabul edilmemiştir. İşçi Partisi, seçmenlere orman denetim kanunu çıkarılması vaatleri vererek aynı eyalette yapılan seçim neticesi, 2017 yılında çoğunluk hükümeti kurmuştur. Sonuçta, güçlü Avustralya İşçi Partisi Bölgesel Hükümeti sayesinde eyalet ormanlarının muhafazası çabalarının hız kazanması beklenmektedir.

Kaynaklar:

- Avustralya'nın Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Politikası, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2009.
- Avustralya'da Karbondioksit Salımları ve Emisyon Ticareti, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2009.
- Brezilya'nın Enerji Politikası ve Enerji Eylem Planları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2009.
- Avustralya Karbon Vergisi Perspektifi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2010.
- Avustralya Karbon Emisyonları Vergilendirmesi, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Avustralya Karbon Emisyonları ve Karbondioksit Salımları Vergilendirilmesi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- İngiltere ve Avustralya Karbon Emisyonları Politikaları ile Karbondioksit Vergisi, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.
- Küresel Isınma ve Küresel İklim Değişiklikleri Nedenleri Arasında Sayılan Küresel Karbondioksit Emisyonları Yok Edilmesi Teknolojileri Maliyetleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.
- Avustralya Kömür Damarları ve Şeyl Kayalarına Dayalı Doğalgaz (**Coal Seam Gas-CSG**) Üretimi ve Kaya Gazı (Doğalgaz) Devrimi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.
- Global İklimsel Değişimler Nedeni Ortalama Sıcaklık Artışları Sonucu Ortaya Çıkan Kuraklıklar ve Küresel Tarım Ürünleri Rekolte Düşüklüğü Olasılıkları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.
- Küresel Sera Gazı Emisyonları Kapsamında Rekor Düzeylere Ulaşan Global Karbondioksit Emisyonları Ölçümleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Dünya İş ve Kurum (Siyah Karbon) Kökenli Çevre Kirliliği ile Global Isınma ve Küresel İklim Değişikliği Mekanizması Bilimsel İlişkisi, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Avustralya Yeni Kuşak Şeyl Gazı - Kaya Gazı Üretimi ile Dünya Sıvılaştırılmış Doğalgaz (**Liquefied Natural Gas - LNG**) İhracatçısı Lideri Katar'ın Rekabeti, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Avustralya Sıcaklık Artışları, Ocak 2013 Kavurucu Sıcak Hava Dalgası Sonucu Yaşanan Boğucu Sıcaklar, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Global Karbondioksit Konsantrasyonları Artmasıyla Küresel İklimsel Değişimler Sonucu Okyanusların ve Denizlerin Asitlenmesi Sorunları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Küresel Tropik Tayfunlar, Kasırgalar, Fırtınalar, Hortumlar ile Global Isınma ve Küresel İklim Değişikliği Mekanizmaları Bilimsel İlişkisi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.
- Avustralya Global İklim Değişiklikleri Mekanizmaları Sorunları Karşısında Kararsız Karbon Vergisi Politikaları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- Global Karbondioksit Emisyonları Limitlenmesi, Kontrol ve Denetim Altına Alınması için Dünya İklim Değişiklikleri Eylem Planları ve Küresel Projeler, Ahmet Cangüzel Taner, **FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- Küresel İklim Değişikliği Eylem Planları Yoluyla Global Karbondioksit Emisyonları

- Sınırlandırılması ve Denetim Altına Alınması Projeksiyonları, Ahmet Cangüzel Taner **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.
- Avustralya **Queensland** Eyaleti Kıyıları **Büyük Mercan Resifi** ve **BM** Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü **UNESCO** Dünya Mirası Sit Alanı Olarak Korunması Perspektifi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2015.
 - Global Isınma ve İklimsel Değişimler ile Sıcak Hava Dalgaları, Kuraklıklar, Seller, Tropik Tayfun, Hortum ve Kasırga Artışları Bilimsel Değerlendirilmesi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2015.
 - Gezeğin Geleceği Açısından Hemen Gündeme Alınması Gereken Sorunlar Arasında Sayılan Küresel Isınma ve Global İklimsel Değişim Mekanizmaları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2016.
 - Global Isınma ve Küresel İklim Değişiklikleri Sonucu Yükselen Fotosentez Olayları ile Birlikte Gezeğin Yeşil Bitki Örtüsü Dağılımı Yaygınlaşması, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2016.
 - Güney Avustralya Doğal Afetler Nedeni ile Oluşan Elektrik Kesintileri Sonucu Çevreci İnovatif Batarya Güçlü Enerji Depolama Sistemi Projesi Yatırımları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2017.
 - ABD** Olmaksızın **BM** Aralık 2015 Paris İklim Zirvesi Mutabakatı Hükümleri Gereği Küresel Karbondioksit Emisyonları Düşürülmesi Projeksiyonları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2017.
 - Küresel Okyanus Sularının Isınması, Asitlenmesi Sonucu Deniz Ürünleri Çeşitliliği Azalmasının Önlenmesi ve 2015 **BM** İklim Anlaşması Açmazı, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2017.
 - Dünya Okyanus Derin Sularında Balık Avcılığı ve Ekolojik Denge Sistemlerinin Bozulması Karşısında Deniz Ürünleri Nesillerinin Tükenmesi Olasılığı, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2017.
 - ABD** ile Dünyanın Diğer En Büyük Karbondioksit Emisyonları Üreticileri Çin ve Hindistan Arasında Filizlenen Global İklim Değişikliği Mücadelesi Çelişkisi, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2017.
 - Dünya Pestisitler, Kozmetik Malzemeler ve Diğer Sanayi Ürünleri Menşeli Hava Kirliliği ile Global Enerji Kaynaklı Küresel Karbondioksit Emisyonları Artışları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2018.
 - Dünyanın En Riskli ve Tehlikeli Sera Gazı Emisyonları Sayılan **Metan CH₄** Salınımları ile Global Isınma ve Küresel İklim Değişiklikleri Etkileri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2018.
 - NASA** Sera Gazı Emisyonları Azaltılması ve Denetim Altına Alınması Uzay Araştırmaları Projesi Yatırımlarının **Trump** Yönetimi Tarafından İptali, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2018.
 - Avustralya Büyük Set Resifi (Great Barrier Reef) Korunması ile Doğa Dostu, Yeşil ve Çevreci **YEK** Kökenli **RES** ve **GES** Federal Bütçe Kesintileri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2018.
 - Afrika Ülkeleri Baz Yük Kaynakları Fosil Yakıt Yakan Termik Santraller Üniteleri ile Acil Çözüm Bekleyen İklim Değişiklikleri ve Bölgesel Kuraklık Sorunları, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2018.
 - Afrika, Asya, Hindistan, Çin ve Diğer Gelişmekte Olan Ülkeler Odun ve Mangal Kömürleri Kullanımı Sonucu İS, Kurum ve Duman Kökenli Hava Kirlilikleri, Ahmet Cangüzel Taner, **Fizik Mühendisleri Odası FMO** Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2018.
 - The Economist Dergisi**, (24 Şubat 2018 - 02 Mart 2018).

Fizik Mühendisleri Odası FMO Resmi İnternet Sitesi:

www.fmo.org.tr/_yayinlar/faydali-bilgiler